

แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

GUIDELINES TO PROMOTE GOOD LEARNING BEHAVIOR OF TEACHER STUDENTS

RAMBHAI BARNI RAJABHAT UNIVERSITY

ธันวดี ดอนวิเศษ¹ และ ปวีรีสา จรดล²

Thanwadee Donviset and Phawarisa Choradon

Article History

Received: 06-05-2021; Revised: 01-06-2021; Accepted: 17-09-2021

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักศึกษาครู และหาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ใช้วิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) มีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 345 คน จากวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน อาศัยการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถาม ส่วนแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักศึกษาครูใช้วิธีการสนทนากลุ่ม จำนวน 12 คน และวิเคราะห์เนื้อหาตามกรอบการสนทนากลุ่ม

ผลการวิจัยพบว่า

สภาพที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ สภาพแวดล้อมทางสังคม คุณภาพทางการเรียนการสอน และการจัดการกับเวลา ตามลำดับ และแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักศึกษาครู ประกอบด้วย 1) การสนับสนุนของครอบครัวเพื่อให้นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนที่ดี 2) การมีอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนที่เหมาะสมและเพียงพอ 3) การจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning 4) การสนับสนุนของเพื่อนและรุ่นพี่ในหลักสูตรที่เรียน และ 5) การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมแรงบันดาลใจและพลังทางบวกให้กับนักศึกษา

คำสำคัญ: แนวทาง; การส่งเสริม; พฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักศึกษาครู

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร., ธันวดี ดอนวิเศษ, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Assistant Prof., Ph.D, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University
E-mail: Thanwadee.d@rbru.ac.th *Corresponding Author

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร., ปวีรีสา จรดล, มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
Assistant Prof., Ph.D, Faculty of Education, Rambhai Barni Rajabhat University

ABSTRACT

The purposes of this research were to study factors that affected teacher students' good learning behaviors, and conditions and find guidelines to promote teacher students' good learning behaviors, Rambhai Barni Rajabhat University using Mixed Methods Research. 345 respondents gained from multi-stage sampling, and the data were collected using a questionnaire. Guidelines to promote teacher students' good behaviors were gained from focus group discussions with 12 key informants and the contents were analyzed according to the concepts of focus group discussion.

The research results found that:

The factors that affected teacher students' good learning behaviors conditions, Rambhai Barni Rajabhat University as a whole was at the highest level. When considering each item sorting from higher to lower levels, the social environment factor, learning and teaching quality, and time management. Guidelines to promote the teacher students' good learning behaviors, Rambhai Barni Rajabhat University were as follows: 1) Support from the family to promote the students' good learning behaviors 2) Having appropriate and enough learning facilities 3) Learning management using active learning 4) Support from friends and seniors in the same curriculum included learning help and 5) Organization of activities that promoted the students' inspiration and positive motivation.

Keywords: guidelines; to promote; students' good learning behaviors

1. บทนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันการศึกษาระดับสูงในท้องถิ่นที่มีความสำคัญต่อการตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น สังคมและประเทศชาติ เพราะเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนากำลังคนในระดับวิชาการและวิชาชีพชั้นสูงในสาขาต่าง ๆ ซึ่งมีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศชาติ โดยสถาบันอุดมศึกษามีหน้าที่และบทบาทสำคัญคือ การผลิตบัณฑิต การวิจัยเพื่อค้นคว้าหาความรู้ การบริการวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และหนึ่งในหน้าที่ที่สำคัญคือการผลิตบัณฑิต ซึ่งมนุษย์นั้นเป็นทรัพยากรทางปัญญาของสถาบันอุดมศึกษา จึงต้องอาศัยกระบวนการหรือกลวิธีที่หลากหลาย เพื่อช่วยให้บัณฑิตมีความพร้อมด้านความรู้ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านปัญญา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552) จึงจะเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพต่อการพัฒนาประเทศชาติอย่างแท้จริง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าบัณฑิตที่ผลิตออกไปจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สังคมคาดหวังไว้

การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาในปัจจุบัน มุ่งพัฒนาความเจริญงอกงามทางด้านสติปัญญา และความคิด เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการ แต่ทางกลับกันสภาพของการจัดการเรียนการสอนกลับเน้นที่การท่องจำจากการลงมือปฏิบัติ อาศัยการจัดการเรียนการสอนแบบบรรยายในชั้นเรียนเป็นส่วนใหญ่ (พันศักดิ์ พลสารมัย, 2557) ขณะที่นักศึกษาเข้าใหม่มาจากนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มีพื้นฐานความรู้และทักษะแตกต่างกัน เมื่อมาเรียนระดับอุดมศึกษาจึงเกิดปัญหาระหว่างการศึกษาล่าเรียน ในงานวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ชานาญ ด่านคำ, 2558) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาทั้งหมด 10 ด้านได้แก่ ด้านทัศนคติในการเรียน แรงจูงใจ การจัดเวลาเพื่อการเรียน ความวิตกกังวลเกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการเรียน การมีสมาธิต่อการเรียน กระบวนการรวบรวมข้อมูล ความสามารถในการจับประเด็น

เนื้อหา การใช้เทคนิคและอุปกรณ์ช่วยเหลือทางการเรียน การทบทวนและการเตรียมตัวสอบ พบว่านักศึกษาที่มีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านการแรงจูงใจน้อยที่สุด เนื่องจากนักศึกษาขาดแรงจูงใจในการเรียน ขาดความกระตือรือร้นต่อการเรียนรู้ ตลอดจนการมีทัศนคติเกี่ยวกับการเรียนด้านลบ เพราะคิดว่าแต่ละรายวิชาที่เรียนนั้นยาก เมื่อเข้าห้องเรียนก็ไม่ตั้งใจเล่าเรียน ส่งผลให้นักศึกษาไม่สนใจในการเข้าชั้นเรียน ขาดเรียนบ่อย จนนำไปสู่การออกกลางคันในระหว่างการศึกษาได้ เพียว ดีใจ และคณะ (2554) ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคันของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลพระนคร พบว่า สาเหตุที่นักศึกษาออกกลางคันเกิดจากปัจจัยส่วนตัวของนักศึกษาเอง โดยมีสาเหตุจากนักศึกษาค้นนั้นมีความรู้ในสาขาที่เรียนน้อย ขาดการวางแผนการเรียนที่ดี จนทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน ท้อแท้ และสอบตกในที่สุด ปัจจัยต่อมาคือด้านสถาบันที่มีการจัดระบบการดูแลนักศึกษาไม่ทั่วถึง ขาดประสิทธิภาพมีอุปกรณ์การเรียนการสอนไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษา และนโยบายการบริหารจัดการของสถานศึกษาไม่ชัดเจน หรือได้รับการบริการไม่เหมาะสมจึงนำไปสู่ทัศนคติที่ไม่ดีต่อสถาบันที่ศึกษา และปัจจัยด้านสภาพครอบครัว ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาตัดสินใจออกกลางคัน เพราะหากนักศึกษามีฐานะครอบครัวยากจน ผู้ปกครองมีอาชีพไม่แน่นอน หรือครอบครัวมีลูกหลายคน ก็ยากที่จะสนับสนุนให้การเรียนรู้ของนักศึกษابرรุดตามเป้าหมายที่วางแผนไว้ และปัจจัยสุดท้ายคือด้านสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการเรียนการสอน การคมนาคมหรือการเดินทางที่ไม่สะดวกสบาย การรับน้องและการที่ผู้เรียนไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมใหม่ได้ จนทำให้นักศึกษาจำนวนไม่น้อยที่ประสบกับปัญหาในเรื่องของการปรับตัว และวิธีการเรียน จนต้องพ้นสภาพการเป็นนักศึกษาในที่สุด เพราะมีผลการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่สถาบันแต่ละแห่งกำหนดไว้

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เป็นสถาบันการผลิตครูที่เปิดสอนมาอย่างยาวนาน มีหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตหลายสาขาวิชาที่ได้เปิดดำเนินการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ สาขาวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ทั่วไป เคมี ฟิสิกส์ ชีววิทยา ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ พลศึกษา สังคมศึกษา การศึกษาปฐมวัย การศึกษาพิเศษ และคอมพิวเตอร์ศึกษา แต่ละปีการศึกษาได้มีการจัดส่งนักศึกษาในระดับชั้นปีที่ 5 ออกฝึกปฏิบัติการสอนตามสถานศึกษาต่าง ๆ จำนวนมาก จึงมีความจำเป็นต้องสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนานักศึกษาครูให้เป็นผู้มีความรู้ความชำนาญในสาขาวิชาชีพของตนเอง ผ่านพฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักศึกษาตามคุณลักษณะที่ดีของสังคมต้องการ เป็นครูที่ดี เป็นครูที่เก่ง และมีคุณธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียนในอนาคต

จากเหตุผลที่ได้กล่าวมาในข้างต้น ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญและการปลูกฝังพฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักศึกษาวิชาชีพครู สู่ความเป็นครูที่มีคุณภาพในสังคมดิจิทัล จึงสนใจศึกษาสภาพที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักศึกษา ภายใต้บริบทของสังคมไทยในยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงทางสังคมสูง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน สามารถนำมาปรับหรือประยุกต์ใช้ในการพัฒนาส่งเสริมให้นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนที่ดีและผลจากการศึกษาสามารถเกิดประโยชน์ต่อวงการการศึกษาและการพัฒนาสังคมในด้านอื่น ๆ ในอนาคต

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
2. เพื่อหาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

3. การทบทวนวรรณกรรม

มีนักจิตวิทยาได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการเรียนและพัฒนาเครื่องมือขึ้นมา ดร. แครี อี เวียนสไตน์ (Claire E. Weinstein) ดร. เดวิด อาร์ พอลเมอร์ (David R. Palmer) และ ดร. แอน ซี สคราร์ท (Ann C. Schulte) มหาวิทยาลัยเท็กซัสแห่งออสติน (University of Texas at Austin) ได้สร้างแบบสำรวจพฤติกรรมการเรียน Learning and Study Strategies Inventory (LASSI) (Weinstein C.E, Schulte A.C, and Palmer, D.P, 2002) เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียน เพื่อประโยชน์ในการ

ให้คำปรึกษาและช่วยเหลือนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน แบ่งออกเป็น 10 ด้าน ดังนี้ 1) ทศนคติ (The Attitude Scale) หมายถึง ทศนคติของนักศึกษาที่มีต่อ สถานศึกษาและความสำเร็จในการเรียน เช่น ความสามารถหรือวิธีการต่างๆที่นักศึกษาใช้ในการทำงานที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จหรือประสบความสำเร็จในการเรียน (ตัวอย่างข้อคำถาม: ฉันรู้สึกสับสนและไม่แน่ใจว่าอะไรคือจุดมุ่งหมายในการเรียนของฉัน) นักศึกษาที่มีคะแนนในระดับนี้ต่ำ อาจจะเป็นคนที่ไม่เชื่อมั่นในสถานศึกษาของตนว่ามีความสำคัญเพียงไร และต้องการพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่เป้าหมายชีวิตในอนาคต 2) แรงจูงใจ (The Motivation Scale) หมายถึง นักศึกษาเอาใจใส่ มีระเบียบวินัยในตนเอง และมีความพยายามซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่จะทำให้การเรียนนั้น ประสบความสำเร็จ (ตัวอย่างข้อคำถาม: เมื่อฉันได้รับงานที่ยาก ฉันไม่เคยยอมแพ้ หรือเลือกที่จะศึกษาในเรื่องที่ง่ายกว่า) นักศึกษาที่มีคะแนนในระดับนี้ต่ำ จะเป็นผู้ที่ต้องยอมรับ และรับผิดชอบกับผลที่ออกมา และเรียนรู้ที่จะกำหนดเป้าหมาย หรือวิธีการที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ 3) การจัดการกับเวลาทางการเรียน (The Management Scale) หมายถึง นักศึกษาสามารถวางแผน และจัดการกำหนดเวลาของตนเองตามสถานการณ์ต่างๆ (ตัวอย่างข้อคำถาม: ฉันจะตั้งใจเรียนเฉพาะที่เป็นเวลาใกล้สอบ) นักศึกษาที่มีคะแนนต่ำอาจจะต้อง การพัฒนาจัดการตารางเวลา หรือเทคนิคต่าง ๆ ในการช่วยจัดการเวลา และหลีกเลี่ยงกิจกรรมที่ไม่เป็นประโยชน์ต่อตัวนักศึกษา 4) ความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียน (The Anxiety Scale) หมายถึง ระดับความกังวลของนักศึกษาที่มีต่อสถานศึกษา นักศึกษาที่มีระดับคะแนนต่ำ มักจะพบประสบการณ์หลายอย่างที่ก่อให้เกิดความวิตกกังวลสูงในสถานศึกษา ส่วนนักศึกษาที่มีระดับสูงมักจะมี ความวิตกกังวลเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งชัดเจน (ตัวอย่างข้อคำถาม : ฉันรู้สึกเป็นกังวล เกี่ยวกับคำตอบของฉันในการทดสอบครั้งนี้) ผู้ที่มีคะแนนต่ำอาจจะต้อง การพัฒนาเทคนิคต่าง ๆ ที่ช่วยในการลดความวิตกกังวลในเรื่องรอบตัว และสามารถให้ความสนใจกับสิ่งใด สิ่งหนึ่ง หรือจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ 5) การมีสมาธิต่อการเรียน (The Concentration Scale) หมายถึง ความสามารถของนักศึกษาที่มุ่งความสนใจต่อเหตุการณ์ในขณะนั้น (ตัวอย่างข้อคำถาม : ฉันพบว่าในขณะที่เรียนฉันคิดถึงสิ่งอื่นและไม่ได้ฟังว่าอาจารย์ที่สอนพูดถึงเรื่องอะไร) ผู้ที่มีคะแนนต่ำอาจจะต้อง การเรียนรู้เกี่ยวกับการตรวจสอบความสนใจของตนเอง และพัฒนาเทคนิคที่ทำให้มีสมาธิในการเรียนมากยิ่งขึ้น 6) กระบวนการรวบรวมข้อมูล (The Information Processing Scale) หมายถึง วิธีการที่นักศึกษาสามารถใช้จินตนาการ กลวิธีในการจัดการ และทักษะของเหตุผล หรือวิธีในการเรียนที่ช่วยให้นักศึกษาสามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับสิ่งที่พวกเขากำลังจะเรียนรู้และจดจำ เช่น ความรู้ที่มีคุณค่า และข้อมูลของสิ่งต่าง ๆ ในอนาคต (ตัวอย่างข้อคำถาม : ฉันตีความสิ่งฉันกำลังเรียนให้เป็นภาษาของตนเอง) นักศึกษาที่มีระดับคะแนนต่ำอาจมีความยากลำบากในการที่จะตีความหมายของข้อมูล หรือบทเรียน และไม่รู้วิธีการจำที่จะช่วยให้ตนเองนึกเรื่องราวหรือบทเรียนต่าง ๆ ได้ในภายหลัง 7) การเลือกใจความสำคัญและจดจำเนื้อหาที่สำคัญของบทเรียน (The Selecting Main Ideas Scales) หมายถึง ทักษะของนักศึกษาที่สามารถจับใจความสำคัญของเนื้อหาส่วนใดสำคัญมาก และส่วนใดที่ไม่ค่อยมีสำคัญกับรายละเอียด (ตัวอย่างข้อคำถาม: บ่อยครั้งที่ฉันลืมเก็บรายละเอียด จนไม่สามารถมองภาพรวมของเรื่องนั้นได้) นักศึกษาที่มีระดับคะแนนต่ำอาจต้องการการพัฒนาทักษะในการแยกเนื้อหาออกเป็น ส่วนต่าง ๆ และเน้นส่วนที่ควรสนใจ เช่น การอ่านหนังสือภาษาอังกฤษ (Textbook) ซึ่งนักศึกษาจะสามารถเข้าใจความหมายถ้าหากจับใจความสำคัญได้ 8) การใช้เทคนิคและเครื่องมืออุปกรณ์ช่วยเหลือในการเรียน (The study Aids Scale) หมายถึง การที่นักศึกษาสามารถใช้ข้อมูลหรือตัวอย่างที่มีอยู่ช่วยเหลือในการเรียนและค้นคว้าข้อมูล (ตัวอย่างข้อคำถาม: ฉันมักจะช่วยเหลือตนเองโดยการเปิด Textbook เพื่อหาสิ่งที่ฉันต้องการ) ผู้ที่มีคะแนนต่ำอาจต้องการการพัฒนาความเข้าใจว่าข้อมูลหรือตัวอย่างบทเรียนที่มีอยู่มีความสำคัญ และวิธีการใช้ข้อมูลนั้นเพื่อช่วยเหลือตนเองให้เป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น 9) การทดสอบตนเอง การทบทวน และการเตรียมตัวในการเรียน (The self-Testing Scale) หมายถึง จินตนาการหรือการสร้างภาพอันเป็นเทคนิคที่จะช่วยให้นักศึกษา เข้าใจในบทเรียนมากยิ่งขึ้น (ตัวอย่างข้อคำถาม : ฉันจะหยุดอ่านหนังสือเป็นช่วง ๆ เพื่อจินตนาการถึงสิ่งที่ผู้เขียนกล่าวถึง) ผู้ที่มีคะแนนต่ำอาจต้องการพัฒนาความเข้าใจและรู้ซึ้ง เกี่ยวกับการทดสอบตนเอง และเทคนิคในการจัดการข้อมูล และระดับของความเข้าใจ หรือความสามารถในการเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ที่กำลังศึกษาอยู่ 10) ยุทธวิธีในการสอบและการเตรียมตัวสอบ (The Test Strategies Scale) หมายถึง การเตรียม

ยมตัวในการสอบของนักศึกษา ซึ่งรวมถึงเทคนิคต่างๆในการท่องจำ (ตัวอย่างข้อคำถาม: ในการสอบหรือเขียนบทความ ฉันพบว่าฉันไม่เข้าใจว่าอะไรที่ผู้ถาม ต้องการ หรืออะไรที่ทำให้เสียคะแนนในการสอบ) ผู้ที่มีคะแนนต่ำอาจต้องการเรียนรู้เทคนิคต่าง ๆ เพื่อเตรียมตัวในการสอบซึ่งนักศึกษาสามารถที่จะหาวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการใช้ ความรู้ที่เรียนมาในการสอบได้

สรุปพฤติกรรมเรียนที่ส่งเสริมให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในด้านการเรียน ประกอบด้วย ทักษะคิด แรงจูงใจ การจัดการกับเวลาทางด้านการเรียน ความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียน การมีสมาธิต่อการเรียน กระบวนการรวบรวมข้อมูล การเลือกใจความสำคัญและจดจำเนื้อหาที่สำคัญของบทเรียน การใช้เทคนิคและเครื่องมืออุปกรณ์ช่วยเหลือในการเรียน การทดสอบตนเอง การทบทวน และการเตรียมตัวในการเรียน และยุทธวิธีในการสอบและการเตรียมตัวสอบ

4. ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสม (Mixed Method Research) จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลแบบอุปนัย (Analytic Induction) สร้างข้อสรุป และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในลักษณะข้อมูลเชิงพรรณนาวิเคราะห์ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ นักศึกษาทุกสาขาวิชาคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 1-4 ภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ประจำปีการศึกษา 2561 จำนวน 2,117 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาทุกสาขาวิชาคณะครุศาสตร์ ชั้นปีที่ 1-4 ภาคปกติ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ประจำปีการศึกษา 2561 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยความคลาดเคลื่อน .05 ของยามานะ (Yamane, 1970) จำนวน 345 คน ได้มาจากการใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage sampling) และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับผู้ให้ข้อมูลหลักซึ่งเลือกแบบเจาะจง (Purposive) กับผู้ที่สามารถให้คำตอบในประเด็นที่ทำการศึกษาได้ มีกลุ่มบุคคลที่ให้ข้อมูล จำนวนทั้งสิ้น 12 คน ประกอบด้วย ตัวแทนนักศึกษา ตัวแทนอาจารย์ประจำหลักสูตร ตัวแทนอาจารย์ที่ปรึกษา และตัวแทนผู้ปกครองนักศึกษา

2. ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเรียน ได้แก่ การจัดการกับเวลา ความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียน การมีสมาธิในการเรียน กระบวนการรวบรวมข้อมูล การเลือกจดจำเนื้อหาที่สำคัญ การใช้อุปกรณ์ช่วยเหลือในการเรียน การทดสอบบทเรียนด้วยตนเอง การเตรียมตัวสอบ ด้านคุณภาพทางการเรียนการสอน และปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้พัฒนาแบบวัดพฤติกรรมเรียนที่ดีของนักศึกษาคณะ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งมีตัวเลือก 5 ระดับโดยมีลักษณะการตอบตั้งแต่ระดับมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุด มีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาและความถูกต้องของสำนวนและภาษาที่ใช้ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ โดยวิธีการหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับอยู่ระหว่าง 0.54 – 0.92 และทดสอบความเที่ยง (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองเก็บข้อมูลจากกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ราย นำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นโดยสูตรของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) พบว่าแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.921 และแบบบันทึกการสนทนากลุ่มแบบมีโครงสร้าง (Structured Interview)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามด้วยตนเอง หลังจากนั้นจึงทำการตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำไปใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อ

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติด้วยข้อมูลจากการตอบแบบสอบถาม ใช้สถิติพรรณนา (Descriptive statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จากนั้นนำผลที่ได้จากแบบสอบถามมาประกอบกับข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มนำข้อมูลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ จำแนกประเภทข้อมูลทุกประเด็น แล้วนำมาเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างในคุณภาพหรือคุณสมบัติของข้อมูล เพื่อหาข้อสรุปที่ได้จากการตีความ การตรวจสอบความถูกต้อง ตรงประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งจะสร้างองค์ความรู้ใหม่จากปรากฏการณ์จริงเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักศึกษาครู ด้วยวิธีการตรวจสอบสามเส้าข้อมูล (Data Triangulation) เพื่อพิสูจน์ว่าข้อมูลที่ผู้วิจัยได้มานั้นถูกต้องหรือไม่ จากแหล่งเวลา แหล่งสถานที่ และแหล่งบุคคลที่ต่างกัน

5. ผลการศึกษา

1. สภาพที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม คุณภาพทางการเรียนการสอน การจัดการกับเวลา ความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียน การมีสมาธิในการเรียน การใช้อุปกรณ์ช่วยเหลือในการเรียน กระบวนการรวบรวมข้อมูล การเตรียมตัวสอบ การทดสอบบทเรียนด้วยตนเอง และการเลือกจดจำเนื้อหาที่สำคัญ ตามลำดับ โดยมีรายละเอียด 10 ด้านดังนี้

1) พฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ด้านการจัดการกับเวลา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ มันเป็นการยากที่จะต้องเรียนตามตารางเรียนที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ รองลงมาเป็น นักศึกษาใช้เวลาค่อนข้างมากกับเพื่อนจนมีผลกระทบต่อ การเรียน และลำดับสุดท้าย ได้แก่ เมื่อนักศึกษาตัดสินใจอ่านหนังสือ นักศึกษาจะจัดตารางที่แน่นอนและทำตามนั้นอย่างแน่วแน่

2) พฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ด้านความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ แม้ว่านักศึกษาจะเตรียมตัวมาอย่างดีในการสอบ นักศึกษาก็ยังรู้สึกกังวลใจอย่างมาก รองลงมาเป็นนักศึกษารู้สึกวิตกกังวลว่านักศึกษาจะสอบตกและออกจากมหาวิทยาลัย และลำดับสุดท้าย ได้แก่ ความกังวลใจว่าจะทำข้อสอบได้นั้นไม่ดี รับกวนสมาธิในการทำข้อสอบของนักศึกษา

3) พฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ด้านการมีสมาธิในการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ นักศึกษา มักจะลืมนึกถึงสิ่งต่าง ๆ ในขณะที่เรียน รองลงมาเป็นนักศึกษาไม่สามารถรวบรวมสมาธิได้เพราะรู้สึกกระวนกระวาย หรืออารมณ์ไม่ดี และลำดับสุดท้าย ได้แก่ ปัญหาภายนอกมหาวิทยาลัย เช่น เรื่องความรัก เรื่องการเงิน เรื่องการขายสินค้าออนไลน์ เรื่องความขัดแย้งในครอบครัว เป็นสาเหตุให้นักศึกษาไม่สนใจต่อการเรียน

4) พฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ด้านกระบวนการรวบรวมข้อมูล โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ นักศึกษาพยายามหาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งที่นักศึกษาเรียนกับสิ่งที่นักศึกษาทราบ รองลงมาเป็นนักศึกษายกตัวอย่างหาวิธีนำสิ่งที่นักศึกษาเรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน และลำดับสุดท้าย ได้แก่ นักศึกษาจะเรียนรู้คำหรือแนวคิดใหม่ ๆ โดยโยงสิ่งเหล่านั้นกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริง และนักศึกษายกตัวอย่างหาความสัมพันธ์ของแก่นเนื้อหาที่สำคัญในการเรียน

5) พฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ด้านการเลือกจดจำเนื้อหาที่สำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ บ่อยครั้งในขณะที่เรียนนักศึกษามักจะงงกับรายละเอียดและไม่สามารถเห็นภาพรวมทั้งหมด เพราะนักศึกษาสนใจรายละเอียดมากเกินไป รองลงมาเป็นนักศึกษายกตัวอย่างวิธีการสรุปใจความสำคัญให้ได้ขณะที่ฟังคำบรรยาย และลำดับสุดท้าย ได้แก่ นักศึกษาสามารถแยกแยะข้อมูลที่สำคัญหรือไม่สำคัญได้ขณะที่จดคำบรรยาย

6) พฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ด้านการใช้อุปกรณ์ช่วยเหลือในการเรียน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ นักศึกษาจะใช้ปากกาหลากหลายสีสันทันในการเน้นความสำคัญของหัวข้อนั้นๆ รองลงมาเป็นนักศึกษาคาดจะใช้อินเทอร์เน็ตในการสืบค้นข้อมูลเพิ่มเติมสำหรับการเรียนรู้ และลำดับสุดท้าย ได้แก่ การขีดเส้นใต้ข้อความหรือการทำเส้นทึบทับข้อความมีประโยชน์ต่อการทบทวนบทเรียนของนักศึกษา

7) พฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ด้านการทดสอบบทเรียนด้วยตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ นักศึกษาอ่านหนังสือเพิ่มเติมจากที่อาจารย์สอนในบทเรียน รองลงมาเป็นในขณะที่อ่านหนังสือนักศึกษามักหยุดอ่านเป็นช่วง ๆ และทบทวนสิ่งที่อ่านไปแล้วในใจ และลำดับสุดท้าย ได้แก่ นักศึกษาจะพยายามแก้คำถามที่อาจจะออกข้อสอบขณะทบทวนบทเรียน

8) พฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ด้านการเตรียมตัวสอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ นักศึกษาจะทำการตรวจสอบว่าได้ทำข้อสอบครบทุกข้อและความเรียบร้อยของกระดาษคำตอบก่อนส่งกรรมการคุมสอบ รองลงมาเป็นนักศึกษาคาดเตรียมอุปกรณ์การเรียนให้พร้อมก่อนเข้าห้องสอบ และลำดับสุดท้าย ได้แก่ ถ้านักศึกษาทำข้อสอบข้อใดไม่ได้จะข้ามไปก่อนแล้วค่อยคิดทบทวนและพยายามทำข้อสอบข้อนั้นภายหลัง

9) พฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ด้านคุณภาพทางการเรียนการสอน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ นักศึกษาเลือกกิจกรรมการเรียนได้ตามความสามารถและความต้องการของตนเองกรรมการคุมสอบ รองลงมาเป็นอาจารย์เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาที่กำลังสอน และลำดับสุดท้าย ได้แก่ อาจารย์จัดแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักศึกษา

10) พฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ ผู้ปกครองให้การสนับสนุนนักศึกษาทุกเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียนสอน รองลงมาเป็นผู้ปกครองคอยให้คำแนะนำและให้กำลังใจเมื่อนักเรียนเกิดปัญหาด้านการเรียน และลำดับสุดท้าย ได้แก่ ผู้ปกครองจัดหาสื่อและแนะนำให้นักศึกษาได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการเรียน

2. การศึกษาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เมื่อได้ผลจากการสนทนากลุ่มเพื่ออภิปราย พิจารณา (ร่าง) แนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักศึกษาครู มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ประกอบด้วย 5 ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การสนับสนุนของครอบครัวเพื่อให้นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนที่ดี ประกอบด้วย การดูแลเอาใจใส่ที่ใกล้ชิด การให้กำลังใจ ผู้ปกครองสามารถให้คำปรึกษา คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนการสนับสนุนนักศึกษาในทุก ๆ ด้าน เพราะครอบครัวถือได้ว่าเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดในสังคมการปูพื้นฐานทางพฤติกรรมจะต้องกระทำตั้งแต่นักศึกษาอยู่ในวัยเด็ก เพราะการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในช่วงวัยรุ่นนั้นจะเป็นเรื่องที่กระทำได้ยาก ดังนั้นพ่อแม่ผู้ปกครองจะต้องแสดงบทบาทในการสนับสนุนทั้งด้านเวลาและด้านพฤติกรรม เช่น การกล่าวชมเชย การให้รางวัลตามสมควร การว่ากล่าวตักเตือน การโอ้อวดเพื่อให้กำลังใจ มีการสื่อสารที่ดีในครอบครัว สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนเป็นแรงผลักดันให้นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนที่ดี

ประเด็นที่ 2 การมีอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนที่เหมาะสมและเพียงพอ ประกอบด้วย การจัดหาคอมพิวเตอร์ โน้ตบุ๊ก โทรศัพท์มือถือแบบสมาร์ตโฟน แท็บเล็ต เครื่องบันทึกเสียง อุปกรณ์ต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนมีความ จำเป็นมากต่อการเรียนของนักศึกษาในปัจจุบันนี้ เพราะนักศึกษาจะต้องใช้ในการสืบค้นเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม ตลอดจนการจัดทำรายงานในการนำเสนองานหรือในการเรียนการสอนที่จะต้องเกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีทางการศึกษา นอกจากอุปกรณ์ที่กล่าวมาครอบครัวควรดูแลด้านทรัพย์สินหรือเงินทองด้วย เพราะเป็นเรื่องที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาด้วยเช่นกัน ทั้งนี้เพราะนักศึกษาบางคนหากครอบครัวไม่ได้สนับสนุนเงินทอง ก็จะต้องไปทำงานพิเศษ ซึ่งการทำงานพิเศษของนักศึกษาบางครั้งกระทบต่อการจัดเวลาในการเรียนของนักศึกษาเอง ดัง

นั้นหากครอบครัวได้จัดหาให้ได้ตามความเหมาะสมก็ย่อมเป็นขวัญและกำลังใจให้นักศึกษาสามารถมีพฤติกรรมการเรียนที่ดีได้ ช่วยลดความเครียดและความกังวลใจให้กับนักศึกษานั้นเอง

ประเด็นที่ 3 การจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning ประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลายรูปแบบ เช่น การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การระดมสมอง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และมอบหมายกรณีศึกษาให้วิเคราะห์ กิจกรรมที่นำมาใช้ควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสาร การนำเสนอ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสม บทบาทของนักศึกษานอกจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวแล้วยังต้องมีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์และนักศึกษากับนักศึกษาด้วยกันด้วย ช่วยทำให้อาจารย์ผู้สอนได้ลดบทบาทในการถ่ายทอดความรู้แก่นักศึกษาแบบบรรยายลง และเพิ่มบทบาทในการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม เกิดความกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมต่างๆ รวมถึงการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการเรียนรู้

ประเด็นที่ 4 การสนับสนุนของเพื่อนและรุ่นพี่ในหลักสูตรที่เรียน ประกอบด้วย การให้ความช่วยเหลือในด้านการเรียน คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการเรียน การเตรียมตัวสอบ และการปฏิบัติตนที่เหมาะสมกับมหาวิทยาลัย การเป็นที่ปรึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการดำเนินชีวิตด้านอื่น ๆ การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของส่วนรวมและงานที่ได้รับมอบหมายในแต่ละรายวิชา การช่วยเหลือในทบทวนบทเรียนร่วมกันในระหว่างที่กำลังศึกษา เพราะกลุ่มเพื่อน กลุ่มรุ่นพี่ในมหาวิทยาลัยถือได้ว่ามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษามาก ดังสุภาษิตที่กล่าวว่า “คบคนพาลพาไปหาผิด คบบัณฑิตพาไปหาผล” จึงใช้ได้จริงไม่ว่าจะเป็นยุคใด สมัยใดก็ตาม

ประเด็นที่ 5 การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมแรงบันดาลใจและพลังทางบวกให้กับนักศึกษา ประกอบด้วย การเชิญศิลปินดารารุ่นที่มีพฤติกรรมการเรียนดีมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การจัดกิจกรรมเสริมความรู้และทักษะที่สำคัญในการดำรงชีวิต กิจกรรมการพัฒนาทักษะทางอารมณ์หรือการคิดเชิงบวกให้กับนักศึกษาเพื่อให้นักศึกษาได้มีภูมิคุ้มกันทางสังคมที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข กิจกรรมเหล่านี้ล้วนส่งผลให้นักศึกษามีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการและปรารถนา

6. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาศาสามารถอภิปรายได้ 3 ประเด็นดังนี้

สภาพที่มีผลต่อพฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักศึกษาครู ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมทางสังคม คุณภาพทางการเรียนการสอน การจัดการกับเวลา ความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียน การมีสมาธิในการเรียน การใช้อุปกรณ์ช่วยเหลือในการเรียน กระบวนการรวบรวมข้อมูล การเตรียมตัวสอบ การทดสอบบทเรียนด้วยตนเอง และการเลือกจดจำเนื้อหาที่สำคัญ พบว่า เทคนิคหรือวิธีการต่างๆ นี้สามารถใช้เพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้นเป็นวิธีที่จะช่วยเพิ่มศักยภาพและความสามารถในการเรียนของนักศึกษา ซึ่งนักศึกษานำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับตัวเอง หรือที่เรียกว่าเป็นเทคนิคเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล เพื่อให้ตนเองมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดียิ่งขึ้น มีพฤติกรรมการเรียนที่ดีขึ้นด้วย ซึ่ง Weinstein C.E, Schulte A.C, and Palmer, D.P (2002) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการเรียนและพัฒนาเครื่องมือที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียน เพื่อประโยชน์ในการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือนักศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียน แบ่งออกเป็น 10 ด้าน ดังนี้ ทศนคติ (The Attitude Scale) แรงจูงใจ (The Motivation Scale) การจัดการกับเวลาทางการเรียน ความวิตกกังวลเกี่ยวกับการเรียน (The Anxiety Scale) การมีสมาธิต่อการเรียน (The Concentration Scale) กระบวนการรวบรวมข้อมูล (The Information Processing Scale) การเลือกใจความสำคัญและจดจำเนื้อหาที่สำคัญของบทเรียน (The Selecting Main Ideas Scales) การใช้เทคนิคและเครื่องมืออุปกรณ์ช่วยเหลือในการเรียน (The study Aids Scale) การทดสอบตนเอง การทบทวน และการเตรียมตัวในการเรียน (The self-Testing Scale) และยุทธวิธีในการสอบและการเตรียมตัวสอบ (The Test Strategies Scale) ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา และส่งเสริมให้นักศึกษาประสบความสำเร็จในด้านการ

เรียนได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับที่ อรพิน ศิริสัมพันธ์ (2550) ได้ศึกษาพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร หากนักศึกษามี ทักษะคิดในการเรียนทางบวก ก็สามารถจัดการกับความรู้สึกนึกคิดทางลบได้ อาจเป็นเพราะนักศึกษาไม่ได้วิตกกังวลเกี่ยวกับเรื่องเรียน ส่วนใหญ่เข้ามาเพื่อแสวงหาความรู้ และยังได้พบปะเพื่อนใหม่ในมหาวิทยาลัย ซึ่งมีโอกาสได้เรียนรู้กันและกัน ช่วยเหลือกันในเรื่องเรียน ทำให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงตามไปด้วย

การจัดการเรียนการสอนแบบ Active Learning อาศัยการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมและมีปฏิสัมพันธ์กับกิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่หลากหลายรูปแบบ เช่น การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การระดมสมอง การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และมอบหมายกรณีศึกษาให้วิเคราะห์ กิจกรรมที่นำมาใช้ควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การสื่อสาร การนำเสนอ ซึ่งสาวิตรี โรจนะสมิต (2555) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร พบว่า หลังจัดการเรียนด้วยวิธีการเรียนเชิงรุก นักศึกษาส่วนใหญ่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในรูปแบบมีส่วนร่วมมากขึ้น และนักศึกษามีการ เปลี่ยนแปลงแนวคิดจากแนวคิดดั้งเดิม ส่งผ่านความรู้ ไปสู่แนวคิดก้าวหน้า สร้างความรู้ และผลจาก การสำรวจความพึงพอใจ นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนเชิงรุกใน ภาพรวมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุดดังนั้นครูผู้สอนจะต้องหาวิธีสร้างความสนใจ โดย ครูต้องจัดสิ่งแวดล้อมที่ช่วยกระตุ้น และท้าทายความสามารถให้กับผู้เรียน การจัดกิจกรรมที่ท้าทายความสามารถ สร้างสิ่งที่น่าสนใจ ต้าต้นใจเพื่อจูงใจให้ผู้เรียน มีความกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติกิจกรรมด้วยความเอาใจใส่ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ควรจัดให้เกิดความสนุกสนานไปพร้อมกับเรียนรู้ด้วย ประสบการณ์ที่จะจัดให้ต้องต่อเนื่องกับประสบการณ์หรือความรู้เดิมที่มีอยู่ และส่งเสริมให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่ม และให้อิสระในการทำงานแต่เด็ก โดยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสที่จะลงมือปฏิบัติกิจกรรม โดยอาศัยประสบการณ์ที่มีอยู่เพื่อให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นของตนต่อสมาชิกภายในกลุ่ม ส่วน Hake, R. (1998) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการมีส่วนร่วมของนักศึกษาที่ ลงทะเบียนเรียนวิชาฟิสิกส์เบื้องต้น จำนวน 6,542 คน ระหว่างกลุ่มผู้เรียนด้วยวิธีการแบบปกติกับ วิธีการเรียนแบบกระตือรือร้น (Active Learning) พบว่า ผู้เรียนกลุ่มที่เรียนแบบกระตือรือร้น มี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และมีส่วนร่วมในการเรียนสูงกว่ากลุ่มผู้เรียนด้วยวิธีปกติ ซึ่งเป็นวิธีการเรียนของผู้เรียนที่ตอบสนองต่อสิ่งเร้าขณะนั่นเอง ซึ่งเกี่ยวข้องกับเจตคติและการสอนของผู้สอนด้วยและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างเหมาะสม ดังนั้นบทบาทของนักศึกษานอกจากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมดังกล่าวแล้วยังต้องมีปฏิสัมพันธ์กับอาจารย์ และนักศึกษากับนักศึกษาด้วยกันด้วย ช่วยทำให้อาจารย์ผู้สอนได้ลดบทบาทในการถ่ายทอดความรู้แก่นักศึกษาแบบบรรยายลง และเพิ่มบทบาทในการกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม เกิดความกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมต่าง ๆ รวมถึงการจัดเตรียมสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมในการเรียนรู้

การสนับสนุนของครอบครัวเพื่อให้นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนที่ดี เป็นการดูแลเอาใจใส่ที่ใกล้ชิด การให้กำลังใจจากผู้ปกครองที่สามารถให้คำปรึกษา คำแนะนำเกี่ยวกับการเรียนได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนการสนับสนุนนักศึกษาในทุก ๆ ด้าน เพราะครอบครัวถือว่าเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดในสังคมการปูพื้นฐานทางพฤติกรรมจะต้องกระทำมาตั้งแต่เด็ก ภาควิชา ปรียา ประพาพงศ์ (2550) ที่ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเลี้ยงดูของครอบครัว การเห็นคุณค่าในตนเอง วิธีการเผชิญปัญหาและพฤติกรรม ก้าวร้าวของเยาวชนชายในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนเขต 3 นครราชสีมา พบว่า เยาวชนชายศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งแก้ไขอารมณ์ และวิธีการเผชิญปัญหาแบบได้ประโยชน์น้อย ดังนั้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในช่วงวัยรุ่นน่าจะเป็นเรื่องที่กระทำได้ยาก ซึ่งพ่อแม่ผู้ปกครองจะต้องแสดงบทบาทในการสนับสนุนทั้งด้านวาจาและด้านพฤติกรรม เช่น การกล่าวชมเชย การให้รางวัลตามสมควร การว่ากล่าวตักเตือน การโอบกอดเพื่อให้อารมณ์ดี มีการสื่อสารที่ดีในครอบครัว พรชัย พุทธิรักษ์ (2555) ได้ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัวกับความคาดหวัง ความวิตกกังวลในการเรียน และการเผชิญปัญหาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาพบว่า สัมพันธภาพของคนในครอบครัวมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา นักศึกษาที่ไม่ประสบความสำเร็จในการเรียนเกิดจากปัญหาความสัมพันธ์ในครอบครัว สภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ

ความคาดหวังของครุฑที่มือนักศึกษา การที่พ่อแม่ไม่เชื่อมั่นและไว้วางใจลูกมีผลทำให้นักศึกษาขาดแรงจูงใจในการเรียน การสนับสนุนจากครอบครัวจึงเป็นสิ่งที่สำคัญต่อชีวิตของมนุษย์ทุกคน เพราะการที่บุคคลจะดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขก็ล้วนมาจากการปลูกฝังพฤติกรรมจากครอบครัว

7. องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

การจัดการเรียนการสอนในยุคปัจจุบัน เพื่อให้นักศึกษามีพฤติกรรมการเรียนที่ดีเป็นความท้าทายหนึ่งที่จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการแบบมีส่วนร่วมทั้งนักศึกษา และอาจารย์มาร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เกิดเป็นชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) สติปัญญาของนักศึกษาจะถูกเปิดไว้เพื่อการเรียนรู้และอาจารย์จะต้องพัฒนาโอกาสที่หลากหลาย เพื่อให้นักศึกษาได้สืบเสาะและฝึกทักษะการคิดเชิงสร้างสรรค์ มีการเรียนรู้ตลอดเวลา สามารถแลกเปลี่ยนความรู้กันได้โดยอาศัยเทคโนโลยีที่ทันสมัย ส่งผลให้นักศึกษามีพฤติกรรมที่เหมาะสมและมีคุณลักษณะตามที่สังคมต้องการที่เป็นทั้ง “คนเก่งและคนดี”

8. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1) การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบกิจกรรมในการจัดการเรียนการสอนแบบเชิงรุก (Active Learning) เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา เพื่อเป็นทางเลือกสำหรับอาจารย์ผู้สอนในมหาวิทยาลัยสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีความสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาในปัจจุบัน

2) การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับพฤติกรรมการเรียนที่ดีของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อสร้างสมรรถนะในการทำนารูปแบบของความสัมพันธ์ทั้งสองตัวแปร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปวิเคราะห์ วางแผน และกำหนดเป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบกิจกรรมในการเรียนการสอนแบบ Active Learning เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ชำนาญ ด่านคำ และคณะ. (2558). การศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- พเยาว์ ดีใจ และคณะ. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อการออกกลางคันตามความคิดเห็นของนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- พันศักดิ์ พลสารมย์. (2557). การปฏิรูปการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา: การพัฒนาระบบการเรียนรู้ในระดับปริญญาตรี. การวิจัยเอกสาร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภควดี ปรีชาประพาฬวงศ์ (2550). ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการเลี้ยงดูของครอบครัว การเห็นคุณค่าในตนเอง วิธีการเผชิญปัญหา และพฤติกรรมก้าวร้าวของเยาวชนชายในศูนย์ฝึก และอบรมเด็กและเยาวชนเขต 3 นครราชสีมา. [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ]. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- พรชัย พุทธรักษ์. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่าง สัมพันธภาพในครอบครัว กับ ความคาดหวัง ความวิตกกังวลในการเรียน และการเผชิญปัญหาของนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา. รายงานวิจัย. มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- สาวิตรี โรจนะสมิต. (2555). การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนเชิงรุก (Active Learning) เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2552). กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2552. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- อรพิน ศิริสัมพันธ์. (2550). การศึกษาพฤติกรรมการเรียนของนักศึกษา. รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Hake, R. (1998). Interactive-Engagement vs. Traditional Methods: A Six-Thousand-Student Survey of Mechanics Test Data for Introductory Physics Courses. *American Journal of Physics*, 66(1), 64-74.
- Weinstein C.E, Schulte A.C, and Palmer, D.P. (2002). *Learning and Study Strategies Inventory (LASSI)* (2sd ed). H & H Publishing Company, Inc.
- Yamane, T. (1970). *Statistic : Introductory Analysis* (2nd ed). Harper and Row.